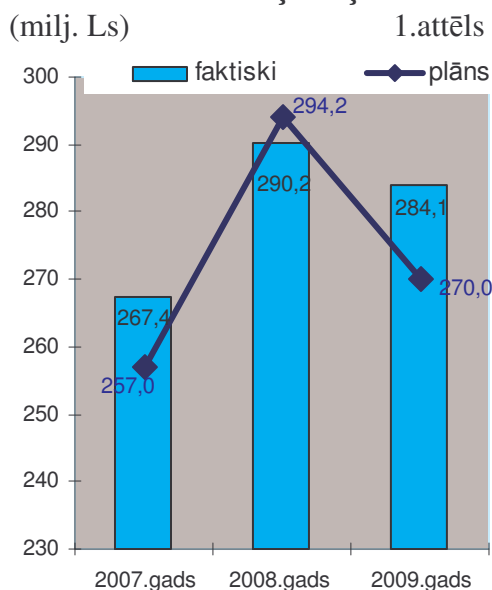

Naftas produktu (degvielas) aprite 2009.gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

2009.gadā akcīzes nodokļa kontos par naftas produktiem faktiski tika iemaksāti **Ls 284,13 milj.**, kas ir par Ls 6,09 milj. jeb par **2% mazāk** kā 2008.gadā.

2009.gada akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns naftas produktiem bija Ls 270,0 milj., tā izpilde nodrošināta par **105,2%**, iekasējot par Ls 14,13 milj. vairāk kā plānots.

Salīdzinājumā ar 2008.gadu 2009.gadā par Ls 4,79 milj. jeb 3% samazinājušies akcīzes nodokļa ieņēmumi par dīzeļdegvielu (ieskaitot dīzeļdegvielu, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegvielu, ko izmanto par kurināmo) un par Ls 1,13 milj. jeb 1% samazinājušies ieņēmumi par svinu nesaturošo benzīnu

(ieskaitot svinu nesaturošo benzīnu, kuram pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts etilspirts), samazinājušies arī ieņēmumi par naftas gāzi – par Ls 0,31 milj. jeb 15%. Savukārt ieņēmumi par degvieleļļu palielinājušies par Ls 0,34 milj. (*skatīt 1.pielikumu*).

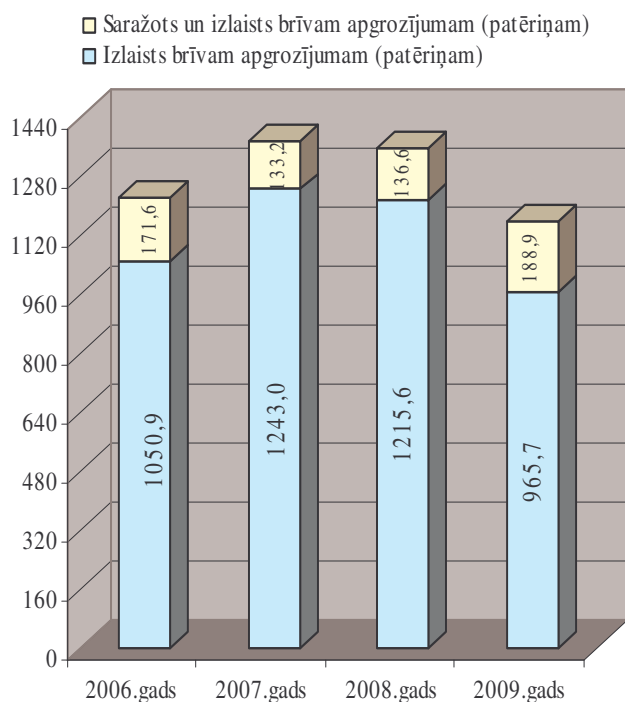
Akcīzes nodokļa ieņēmumus par naftas produktiem 2009.gadā ietekmēja:

- brīvam apgrozījumam patēriņam Latvijā izlaisto naftas produktu apjoma izmaiņas – 2009.gadā brīvam apgrozījumam patēriņam izlaists par 15% mazāk naftas produktu kā 2008.gadā;
- akcīzes nodokļa likmju palielināšana - no 2009.gada 1.februāra svinu nesaturošam benzīnam (arī benzīna sajaukumiem ar etilspirtu) likme tika palielināta par 18%, dīzeļdegvielai (arī dīzeļdegvielas sajaukumiem ar biodīzeļdegvielu) par 21% un naftas gāzei, kas tiek izmantota par degvielu, par 3% (*skatīt 3.pielikumu*);
- biodegvielas un biodegvielas sajaukumu ar fosilo degvielu realizācija - 2009.gadā Latvijā, kā obligātā normatīvo aktu prasība biodegvielas patēriņa veicināšanai, ir uzsākta biodegvielas (bioetanolis un biodīzeļdegviela) pievienošana degvielai. Degvielai, kurai akcīzes preču noliktavās Latvijā ir pievienota biodegviela, tiek piemērota samazināta akcīzes nodokļa likme (*skatīt 3.pielikumu*);
- naftas produktu (degvielas) patēriņa struktūras izmaiņas - 2009.gadā, salīdzinājumā ar 2008.gadu, par 2% samazinājies dīzeļdegvielas īpatsvars kopējā patēriņa struktūrā, attiecīgi palielinoties reaktīvās degvielas, kas tiek izmantota lidmašīnu apgādei, un saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli” ar akcīzes nodokli netiek aplikta, un degvieleļļas īpatsvaram kopējā patēriņa struktūrā (*skatīt 4.attēlu*).

2. Naftas produktu (degvielas) izlaišana brīvam apgrozījumam (patēriņam)

2009.gada beigās Latvijā bija 75 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai un 4 spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kurās norādītais akcīzes preču veids ir naftas produkti un/vai biodegviela.

Naftas produktu (degvielas) izlaišana brīvam apgrozījumam (patēriņam)(tūkst. tonnas) 2.attēls

2009.gadā kopumā brīvā apgrozījumā **patēriņam Latvijā** izlaisti naftas produkti (degviela) **1154,61 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 197,61 tūkst. tonnām jeb **15% mazāk** kā 2008.gadā (skatīt 2.pielikuma 1.tabulu).

2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu samazinājies gan brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā izlaistās dīzeļdegvielas apjoms – par 148,55 tūkst. tonnām jeb 18%, gan benzīna – par 55,87 tūkst tonnām jeb 15%, gan autogāzes apjoms – par 3,83 tūkst tonnām jeb 16%.

Savukārt palielinājums, 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu, par 8,64 tūkst tonnām jeb 39% vērojams brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā izlaistās degvielleļļas apjomos, pieaudzis arī petrolejas (ieskaitot reaktīvo degvielu) apjoms – par 4,71 tūkst tonnām jeb 5%.

Kopumā 2009.gadā akcīzes preču noliktavās saražoti (sajaukti, marķēti, apstrādāti, pārstrādāti, safasēti) naftas produkti 275,91 tūkst tonnu apjomā, kas ir par 22,51 tūkst. tonnām jeb 9% vairāk kā 2008.gadā. Salīdzinājumā ar 2008.gadu, par 15,90 tūkst. tonnām jeb 56% palielinājies saražotās biodīzeļdegvielas apjoms, bet visvairāk samazinājies – par 45,28 tūkst tonnām jeb 79% saražotās (sajauktās) degvielleļļas apjoms (skatīt 2.pielikuma 1.1.tabulu).

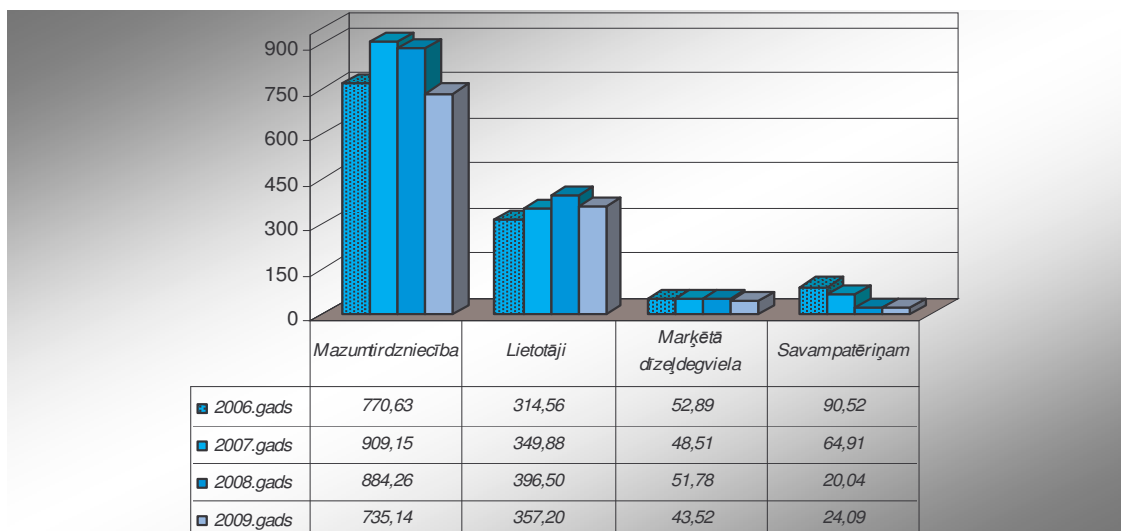
2009.gadā akcīzes preču noliktavās tika saražots (sajaukts) benzīns, kuram pievienots etilspirts, kas veido 5 % no kopējā produkta daudzuma – 70,42 tūkst. tonnu apjomā un saražota (sajaukta) dīzeļdegvielas, kurai pievienota biodīzeļdegviela, kas veido 5–30% (neieskaitot) no kopējā produkta daudzuma – 16,08 tūkst. tonnas. Minēto degvielas veidu ražošana skaidrojama ar to, ka saskaņā 2009.gada 25.jūnijā veiktajiem grozījumiem Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.332 „Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu”, sākot ar 2009.gada 1.oktobri Latvijā atļauts realizēt 95 markas bezsvina benzīnu tikai tad, ja pievienotā bioetanola saturs ir 4,5-5 tilpumprocenti, un dīzeļdegvielu (izņemot arktiskos un bargos ziemas apstākļos izmantojamu) tikai ar biodīzeļdegvielas saturu 4,5-5 tilpumprocenti no kopējā produkta daudzuma.

Piecpadsmit **lielākie komersanti** pēc 2009.gadā brīvā apgrozījumam patēriņam Latvijā izlaistā naftas produktu (degvielas) apjoma uzskaitīti 4.pielikumā.

3. Naftas produktu (degvielas) patēriņš

(tūkst. tonnas)

3.attēls

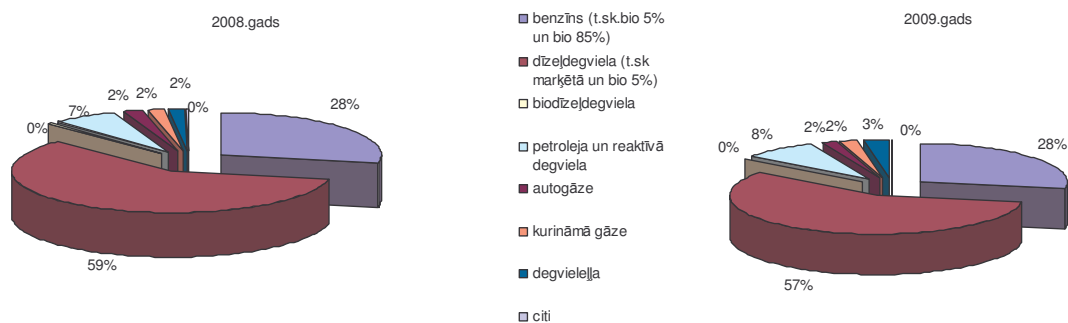
2009.gadā kopumā patēriņam realizēti un savam patēriņam izmantoti naftas produkti (degviela) **1159,94 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 192,64 tūkst. tonnām jeb par **14% mazāk** kā 2008.gadā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājies visu naftas produktu veidu, izņemot degvielaļlas un petrolejas patēriņam realizētais apjoms (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

2009.gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu samazinājies gan mazumtirdzniecībā, gan lietotājiem realizēto naftas produktu apjoms. Samazinājies arī realizētās marķētās dīzeļdegvielas apjoms. Pieaudzis tikai savam patēriņam un citiem mērķiem izlietojamo naftas produktu apjoms (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu).

2009.gadā kopējā patēriņam realizēto naftas produktu struktūrā 57% sastāda dīzeļdegviela, tai skaitā arī marķētā dīzeļdegviela un dīzeļdegviela, kurai pievienota biodīzeļdegviela (2008. gadā – 59%), 28% benzīns, tai skaitā arī benzīns, kuram pievienots bioetanolis (2008. gadā – 28%), 3% degvielaļla (iepriekšējā gadā – 2%), 8% petroleja (2008. gadā – 7%), 2% autogāze (2008. gadā – 2%), 2% gāze kurināmais (t.sk. fasēta) un citi naftas produkti (2008. gadā – 2%) (skatīt 2.pielikuma 2.tabulu un 4.attēlu).

Naftas produktu (degvielas) patēriņa struktūra

4.attēls

3.1. Naftas produktu mazumtirdzniecība

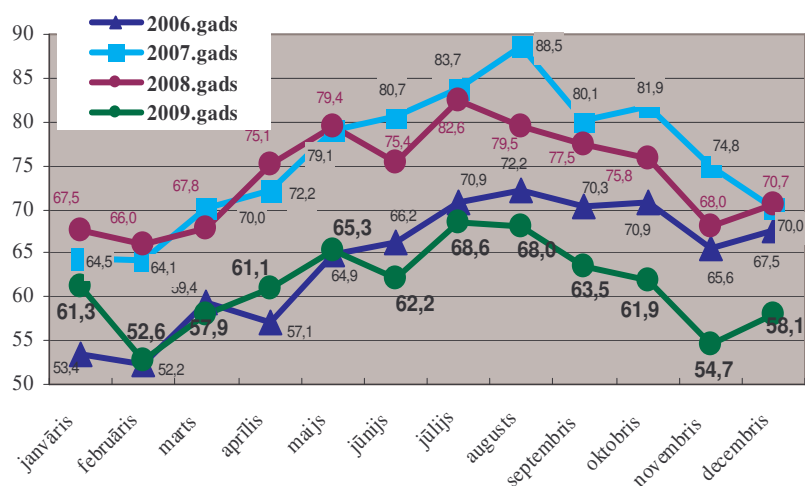
2009.gada beigās 158 komersantiem bija spēkā esošas licences naftas produktu (degvielas) mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 640 darbības vietas, no tām 98 gāzes uzpildes stacijas, 490 degvielas uzpildes stacijas un 52 gāzes un degvielas uzpildes stacijas.

Kopumā degvielas mazumtirdzniecības apjomi 2009.gadā ir zemāki par 2006.gada rādītājiem un 2009.gada novembrī un decembrī ir pietuvojušies 2005.gada realizācijas līmenim (skatīt 5.attēlu).

Naftas produktu (degvielas) mazumtirdzniecība

(tūkst. tonnās)

5.attēls

2009.gadā mazumtirdzniecībā kopumā realizētas **735,14 tūkst. tonnas** degvielas, kas ir par 149,12 tūkst. tonnām jeb par **17% mazāk** kā 2008.gadā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, visvairāk samazinājies mazumtirdzniecībā realizētās dīzeļdegvielas apjoms – par 87,79 tūkst. tonnām jeb 18%, par 56,81 tūkst.

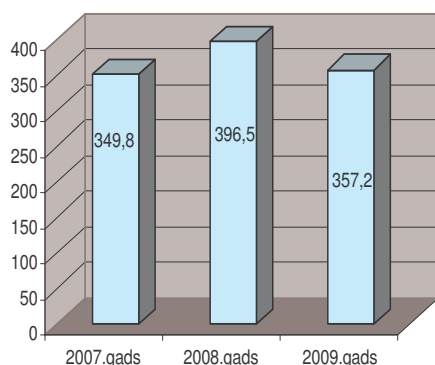
tonnām jeb 15% samazinājies arī benzīna un par 3,3 tūkst. tonnām jeb 18% realizētas naftas gāzes, kuru izmanto par degvielu, daudzums (skatīt 2. pielikuma 2.1. tabulu).

4.pielikumā uzskaitīti piecpadsmit lielākie komersanti pēc 2009.gadā mazumtirdzniecībā realizētā degvielas apjoma. Līderpozīcijas mazumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoma ziņā 2009.gadā ir saglabājušas SIA „Latvija Statoil”, SIA „Neste Latvija”, SIA „Lukoil Baltija R”, A/S „Virši A” un SIA „East-West-Transit”.

3.2. Naftas produktu (degvielas) realizācija lietotājiem

(tūkst. tonnās)

6.attēls

2009.gadā lietotājiem kopumā realizētas **357,20 tūkst. tonnas** naftas produktu (degvielas), kas ir par 39,30 tūkst. tonnām jeb **10% mazāk** kā 2008.gadā (skatīt 2.pielikuma 2.2. tabulu).

2009.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājies gandrīz visu naftas produktu veidu realizācijas apjoms lietotājiem, izņēmums ir petroleja (tai skaitā reaktīvā degviela), kuras realizācijas apjoms pieaudzis par 5%, kas varētu būt saistīts ar lidostas attīstību, jo reaktīvā degviela

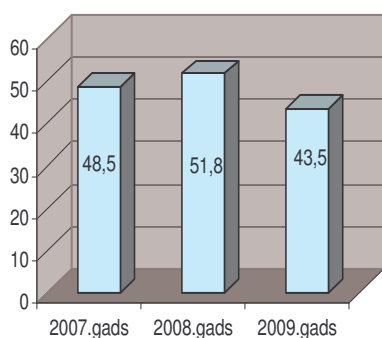
galvenokārt tiek realizēta lidmašīnu apgādei. Jāatzīmē, ka nodokļa ieņēmumus reaktīvās degvielas realizācijas apjomu pieaugums nepalielina, jo reaktīvā degviela, kas tiek piegādāta gaisa kuģiem, saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli” ietilpst akcīzes nodokļa atbrīvojumā kategorijā.

3.3. Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

Uz 2009.gada 31. decembri bija spēkā **983** izziņas juridiskām personām (uz 2008.gada 31. decembri – 985) un **1223** izziņas fiziskām personām (uz 2008.gada 31. decembri – 1253) par atļauju iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus (kurināmo) kā arī **13** izziņas juridiskām personām par tiesībām iegādāties iezīmētos (marķētos) naftas produktus izmantošanai tehnikā brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās. Marķētai dīzeļdegvielai, kas tiek piegādāta kuģu apgādei, saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli” 18.pantu, „tiek piemērots akcīzes nodokļa atbrīvojums.

Marķētās dīzeļdegvielas realizācija

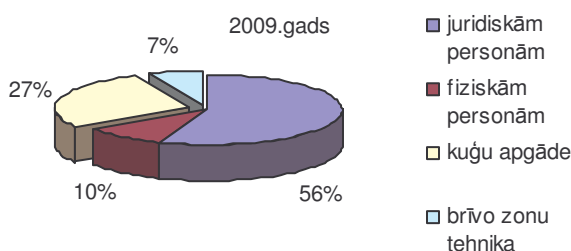
(tūkst. tonnās) 7.attēls

2009.gadā kopumā realizētas **43,52 tūkst. tonnas** marķētās dīzeļdegvielas, kas ir par 8,27 tūkst. tonnām jeb **16% mazāk** kā 2008.gadā, pie tam samazinājums vērojams visām iezīmētās (marķētās) dīzeļdegvielas patērētāju kategorijām (*skatīt 2.pielikuma 2.3.tabulu*).

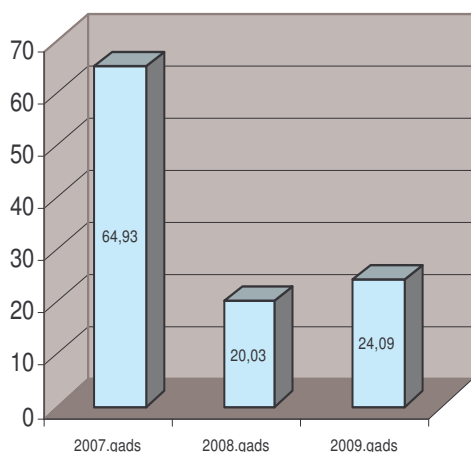
Marķētās degvielas patēriņa struktūra

8.attēls

3.4. Naftas produktu (degvielas) izlietojums savam patēriņam, citiem mērķiem

(tūkst tonnas) 9.attēls

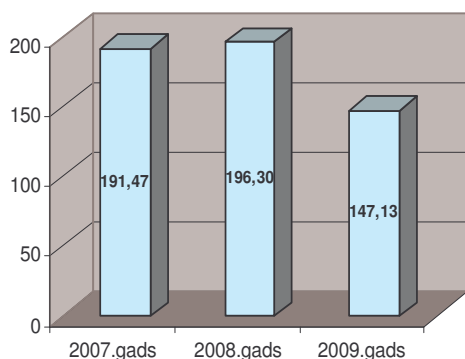

2009.gadā kopumā savam patēriņam un citiem mērķiem (tai skaitā citu preču, kas nav naftas produkti, ražošanai) izmantoti naftas produkti **24,09 tūkst. tonnu** apjomā, kas ir par 4,05 tūkst. tonnām jeb **20% vairāk** kā 2008.gadā. Par 6,03 tūkst. tonnām jeb gandrīz divkārt pieaudzis savam patēriņam izmantotās degvielas apjoms, kā arī nedaudz palielinājies dīzeļdegvielas un biodīzeļdegvielas patēriņa apjoms, bet samazinājies visu pārējo naftas produktu veidu savam patēriņam un citiem mērķiem izmantotais apjoms (*skatīt 2.pielikuma 2.4. tabulu*).

4. Naftas produktu vairumtirdzniecība

2009.gadā beigās 33 komersantiem bija spēkā esoša licence naftas produktu (degvielas) vairumtirdzniecībai.

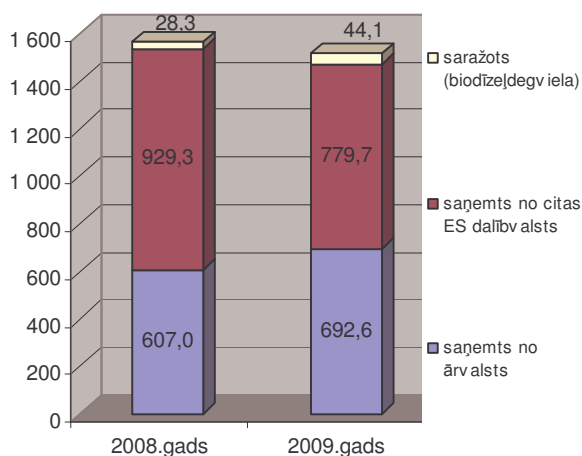
Naftas produktu (degvielas) realizācija vairumtirdzniecībā
(tūkst. tonnas) 10.attēls

2009.gadā, izmantojot vairumtirdzniecības licences nosacījumus, kopumā realizēts **147,13 tūkst. tonnu** naftas produktu (degvielas), kas ir par 49,17 tūkst. tonnām jeb par **25% mazāk** kā iepriekšējā gadā. Pie kam 87% no kopējā realizētā naftas produktu daudzuma veido dīzeļdegviela (skatīt 2.pielikuma 3.tabulu).

5. Naftas produktu saņemšana un nosūtīšana

(tūkst. tonnas) 11.attēls

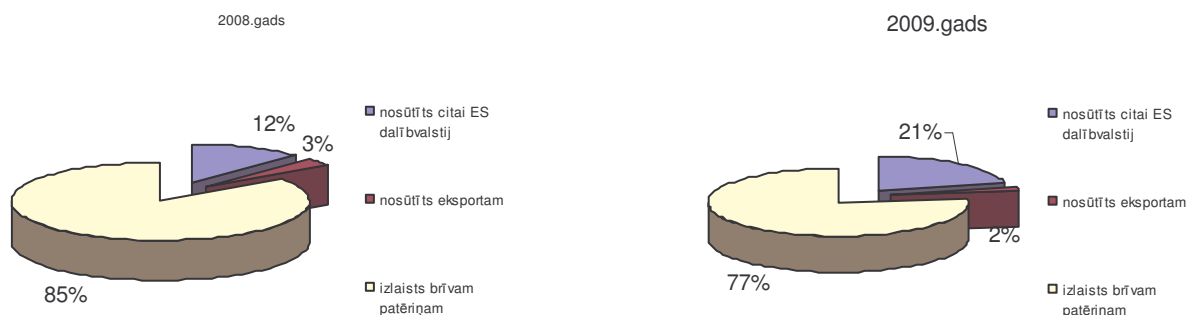

2009.gadā kopumā saņemti Latvijas akcīzes preču noliktavās, apstiprināto tirgotāju un vairumtirgotāju noliktavās naftas produkti (degviela), to aizstājējprodukti un komponenti **1516,36 tūkst. tonnu** apjomā (t.sk. saražotā biodīzeļdegviela 44,1 tūkst. tonnas).

51% no kopējā naftas produktu apjoma tika saņemts no citām ES dalībvalstīm un 46% no valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (imports), savukārt 3% saražoti akcīzes preču noliktavās (biodīzeļdegviela).

2009.gadā komersanti no akcīzes preču noliktavām Latvijā, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanas režīmu, nosūtījuši naftas produktus (degvielu), to aizstājējproduktus un komponentus kopumā 344,7 tūkst. tonnu apjomā (skat. 2.pielikuma 4.tabulu).

Saņemto naftas produktu nosūtīšana un izlaišana brīvam apgrozījumam patēriņam
(procentos no kopējā apjoma) 12.attēls

2009.gadā 77% no Latvijā saņemto naftas produktu apjoma tika izlaisti patēriņam Latvijā, bet 23% nosūtīti citām valstīm. Salīdzinājumā ar 2008.gadu, palielinājies nosūtīto naftas produktu īpatsvars un sarucis brīvam apgrozījumam patēriņam izlaisto naftas produktu īpatsvars no kopējā Latvijā saņemto naftas produktu apjoma.

Analītiskajā pārskatā un pielikumos, aprēķinot naftas produktu daudzumu tonnās, ir pielietoti sekojoši blīvumi: benzīnam - 0,765 t/m³; degvielai - 0,95 t/m³; petrolejai - 0,78 t/m³; dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³; biodīzeļdegvielai - 0,887 t/m³; marķētai dīzeļdegvielai - 0,835 t/m³, naftas gāzei - 0,55 t/m³.

Orbidāne 67016853